

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 151/2026-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-55C/18/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-55C/18/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B2-55C/18/2023 konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 900 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **507,20 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručení ústavnému súdu 10. februára 2026, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 151/2026-17 z 11. marca 2026 prijatá na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-55C/18/2023 [konanie pôvodne vedené Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 55C/18/2023 (ďalej len „napadnuté konanie“)]; vo zvyšnej časti, ktorou sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia ním označených práv žiadal, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 1 900 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, príloh k nej pripojených a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ 10. februára 2023 podal na okresnom súde spotrebiteľskú žalobu o zaplatenie 7 596,70 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a.s., tvrdiac, že zaplatil viac, ako bola poskytnutá istina spotrebiteľského úveru, zastávajúc názor, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ uvádza, že žalovaná sa vyjadrila k žalobe podaním zo 17. apríla 2023, ku ktorému podal repliku 22. mája 2023. Následne bolo sťažovateľovi mestským súdom 8. decembra 2023 doručené vyjadrenie žalovanej z 23. augusta 2023. Od daného momentu až dosiaľ mestský súd nevykonal vo veci žiaden procesný úkon. Od podania žaloby tak uplynuli tri roky, počas ktorých nielenže mestský súd nedokázal meritórne rozhodnúť, ale nenariadil vo veci ani len jedno pojednávanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa vec nie je právne ani skutkovo zložitá a on svojím správaním k dĺžke napadnutého konania neprispel. Sťažovateľ, citujúc početnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k problematike zbytočných prietáhov, upriamuje pozornosť na to, že mestský súd je v jeho veci absolútne nečinný, čím dochádza k vzniku zbytočných prietáhov a porušeniu sťažovateľom označených práv. Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia odôvodňuje pretrvávajúcim stavom právnej neistoty, nečinnosťou mestského súdu a celkovou neprimeranou dĺžkou konania.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/98/2026 z 24. februára 2026, ktoré si ústavný súd vyžiadal v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde, po chronológii procesných úkonov uviedol, že 13. februára 2023 bola vec pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Zdenke Halabrinovej. Od doručenia žaloby súdu postupoval v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku. Súd uznesením z 24. februára 2023 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobe, pričom žalovaný podaním doručeným súdu 15. marca 2023 požiadal súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie, a to do 17. apríla 2023, čomu súd vyhovel. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené súdu 17. apríla 2023, následne súd výzvou z 20. apríla 2023 vyzval žalobcu na repliku.

Žalobca doručil repliku 22. mája 2023, súd 13. júna 2023 vyzval žalovaného na doručenie dupliky, ktorá bola doručená 24. augusta 2023. Z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku bola vec 8. novembra 2023 pridelená na rozhodnutie a prejednanie zákonnému sudcovi Mgr. Raulovi Pospíšilovi. Na pokyn vyššieho súdneho úradníka z 21. novembra 2023 bola duplika žalovaného doručená žalobcovi na vedomie 8. decembra 2023, spis bol predložený zákonnému sudcovi na stanovenie termínu pojednávania, pričom súd ostal nečinný. Dňa 9. mája 2024 došlo k mene zákonného sudcu a vec bola pridelená súčasnému zákonnému sudcovi JUDr. Štefanovi Mikušovi, ktorý pokynom z 19. februára 2026 nariadil termín pojednávania na 21. apríl 2026. Vzhľadom na už uvedené mestský súd konštatoval nečinnosť v období od 8. decembra 2023 do 19. februára 2026, keď v predmetom konaní nedošlo k vykonaniu žiadneho procesného úkonu, resp. nariadeniu pojednávania. Mestský súd si je vedomý celkovej dĺžky súdneho konania, ktoré bolo nepochybne predĺžené viacnásobnou zmenou zákonného sudcu. Je nesporné, že v merite veci nie je dosiaľ právoplatne rozhodnuté, pričom predmetný spor nepatrí po právnej a skutkovej stránke k zložitejším sporom. Na základe už uvedených skutočností mestský súd považuje ústavnú sťažnosť za dôvodnú.

5. V doplnenom vyjadrení sp. zn. 1SprV/98/2026 z 18. marca 2026 mestský súd zotrval na svojom vyjadrení.

6. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať jeho vyjadrenie sťažovateľovi na repliku, ktorá by vecne nemala potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu, keďže skutočnosti opísané vo vyjadrení mestského súdu korešpondujú s tvrdeniami sťažovateľa.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Pretože na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Ústavný súd štandardne skúma porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

10. Ústavný súd zohľadňuje aj rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

11. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet sporu, akým je žaloba spotrebiteľa o vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí v ostatnom čase bežnú a častú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s dnes už ustálenou judikatúrou.

13. Povaha veci z hľadiska jej významu pre sťažovateľa ako tzv. slabšiu stranu sporu si vyžaduje prístup súdu z hľadiska rýchlosti jeho rozhodovania. Pre sťažovateľa má výsledok konania nepochybne význam, avšak výslovne nejde o typ konania obzvlášť zasahujúci do jeho osobnej sféry (rodinné veci, pracovnoprávne spory, veci týkajúce sa osobného statusu sťažovateľa a pod.).

14. V súvislosti s kritériom správania sťažovateľa neboli zistené skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku napadnutého konania.

15. Vo vzťahu k tretiemu kritériu, ktorým je postup súdu, treba vymedziť, že predmetom ústavnoprávneho prieskumu je konanie začaté doručením žaloby 13. februára 2023, ktoré nie je dosiaľ právoplatne ukončené. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov súdu je ústavnému súdu zrejmé, že najmä v prvej fáze konania (od jeho začatia vo februári 2023) prvotné procesné úkony prebiehali v štandardných lehotách až do augusta 2023. Po odchode prvej zákonnej sudkyne na materskú dovolenku bol súd prakticky nečinný od pokynu vyššieho súdneho úradníka z 21. novembra 2023 na doručenie dupliky žalobcovi na vedomie (8. decembra 2023, pozn.). V máji 2024 došlo k ďalšej zmene zákonného sudcu, ktorý 19. februára 2026 nariadil termín pojednávania na 21. apríl 2026. Tým došlo k nečinnosti mestského súdu v období od 8. decembra 2023 do 19. februára 2026, čo konštatoval samotný mestský súd vo svojom vyjadrení.

15.1. Dĺžku napadnutého konania tak ovplyvnilo výrazné obdobie nečinnosti mestského súdu v trvaní približne 25 mesiacov, keď k prietahom nesporne mohlo dôjsť aj v súvislosti so zmenami súdnej mapy a tiež s viacnásobnou zmenou v osobe zákonného sudcu. K týmto zmenám však treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (I. ÚS 74/2026).

16. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní trvajúcim viac než tri roky bolo nečinnosťou mestského súdu zasiahnuté do ústavne zaručeného základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Pretože mestský súd vo veci zatiaľ ani len nerozhodol, ústavný súd mu v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde formuloval príkaz konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu). V tejto súvislosti dáva zároveň do pozornosti, že príkaz ústavného súdu všeobecnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov nemá charakter

odporúčania. Nerešpektovanie takéhoto príkazu spôsobuje ujmu nielen samotnému sťažovateľovi, ale aj sponchybňuje dôveru verejnosti v súdny systém a vo výkon spravodlivosti (I. ÚS 92/2022, č. 16/2022 ZNaU).

18. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1 900 eur. Pri jeho určení ústavný súd osobitne zohľadnil najmä celkovú dobu trvania konania pred súdom prvej inštancie a nečinnosť súdu. Ústavný súd tiež prihliadol na skutočnosť, že z hľadiska povahy veci ide o spor spotrebiteľský s posudzovaním zbytočných prieťahov v prísnejšom meradle. Berúc do úvahy okolnosti prípadu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) v spojení s § 135 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 900 eur, tak ako ho požadoval (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

19. Ústavný súd napokon podľa § 73 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania, ktorú sťažovateľ požadoval v celkovej výške 1 014,41 eur vrátane dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“). Pri určení výšky náhrady trov konania aj ústavný súd vychádza z § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 15,86 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

20. Sťažovateľovi priznal náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v r. 2026 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) sumu 824,72 eur a DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky vo výške 189,72 eur, čo je spolu 1 014,41 eur. Sťažovateľom požadovanú sumu však ústavný súd krátil na polovicu z dôvodu, že v časti bola ústavná sťažnosť odmietnutá pre nedostatok jej náležitostí (k tomu časť II.2. uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 151/2026-17 z 11. marca 2026, body 9 až 13). Náhradu trov konania tak priznal sťažovateľovi vo výške 507,20 eur (bod 4 výroku tohto nálezu), k čomu pripomína, že § 73 zákona o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd tak disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022, I. ÚS 442/2023).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu